

ELŐFIZETÉS

HELYEK:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HÍRDETMÉNYEK:

4-hasábos petit sor egyzet 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak postájában.
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. Rt. Rt.
Tiszta.
Mészáros utca 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 191.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, október 15.

Kikergettük a szerbeket második védelmi vonalukból is.

— Utolsó szál emberig kell ellentálniok. —

Budapest, október 13. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Orosz hadszíntér:

Az ellenség tegnap támadást intézett a Tarnopoltól nyugatra levő hadállásunk ellen. Háromszoros oszlopokban ment rohamra s az első sorban levőket csak védőpajzsokkal szerelte fel. Csapataink visszaverték és súlyos veszteségeket szenvedett. Északkeleten egyébként nincs jelentős esemény.

Olasz hadszíntér:

A lafrauni és vilgereuthi fensikokon levő hadállásaink és a Dolomit harcvonal egyes támpontjai ellen intézett élénk tüzérségi tűz még tart. Egyik Rivától délre levő, hadállásunk ellen előnyomuló alpini zászlóalj tüzérségünk tüzelése üzött el. A tengermelléki harcvonalon, a Javorcik szakaszon, egy olasz lövészárk egy részét megszállottuk. A Mrzli-Vrh ellen intézett két támadást, amely heves előkészítő tüzelés után akadályainkig jutott el, visszavertük. Az Isonzó harcvonal többi pontjain, mint rendszeren, tüzérségi tűz.

Szerb hadszíntér:

Csapataink tegnap Belgrád környékéről délkelet felé előnyomulva rohammal vették be az Orinobrdon, a Cunakon és a Strazarán levő, erődítményszerűen elhelyezett hadállásokat. Az ellenség, amelynek a foglyok előadása szerint parancsa volt, hogy az utolsó szál emberig kitartson, rendetlen futásban menekült az Avalla hegy felé és az ettől keletre fekvő területre. Veszteségek rendkívül nagyok. Nehéz tüzérségünknek, mint hasonló haditényeknél minden esetben, a siker kivívásánál is dicső része volt. Hasonlóan kedvezően haladnak szövetségeseink támadásai. A Morava alsó folyásánál elragadták az ellenségtől Pozsarevác nyugati, északi és keleti harcvonalán levő elhelyezett hadállásokat. Hóter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

madó kísérletet tüzérségünk csirájában elfojtotta. A Combres magaslaton ellenségnek egy egyszázhusz méter hosszú árkát felrobbantottuk. Vogézekben franciák megkísérelték, hogy Schratzmaenben tőlünk október tizenkettőnkén elfoglalt állást visszagyék, támadásaik akadályaink előtt omlottak össze.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadserege.

Illusktól nyugatra és délnyugatra ellenséget egy további állásból kivettük. Hatszázötven orosz elfogtunk és három géppuskát zsákmányoltunk. Oroszok támadásait Dünaburgtól nyugatra és délnyugatra visszautasítottuk.

Lipót bajor herceg tábornagy és Linsingen tábornok hadseregei nem volt újabb esemény.

Gróf Bothmer tábornok német csapatát elfoglalták Hajwoglonkat Burkanovtól délre és az oroszokat a Strypán túl vetették vissza.

Balkán hadszíntér:

Belgrádtól délre csapataink tovább nyomulnak előre. A várszerűen kiépített Pozserovác nyugati, északi, keleti és délkeleti arcvonalának erőd műveit elfoglaltuk.

Az Agenee Havas azt merészeli állítani, hogy Joffre tábornoknak az október harmadiki német napi jelentésben közölt parancsa német koholmány. Ezzel szemben megállapítjuk, hogy az említett parancsnok több eredeti levonata német kézben van és hogy nagyszámu elfogott tiszt és legénység nyíltan elismerte, hogy erről a parancsról, amelyet egyébként mindenféleképpen másolatban maguknál hordtak, tudomásuk volt. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, október 14. A főhadiszállás jelenti: Dardanella front: Tüzérségünk Buljuk—Pemikli mellett bombázott egy ellenséges tábor és nagy veszteségeket okozott az ellenségnek. Ariburnunál és Sed-il-Bahnál gyenge gyalogsági és tüzérségi harc és kölcsönös bombavetések. Október tizedikén El-Aristól keletre leléttünk egy repülőgépet, amely ott felderítést végzett. A repülőgépet zsákmányul ejtettük és utasait elfogtuk. Egyébként nem történt jelentős esemény. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Strypán túlra kikergettük az oroszokat. (Véresen összeomlott francia és angol támadások.)

Berlin, október 14. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Mialatt az ellenséges monitorok Westendénél a tengerpartot, ellenség tüzérsége pedig állásainkat Yperntől északra sikertelenül ágyuzta, az angolok Ypern és Loos között csaknem az egész arcvonalon füst és gázfelhők mögött támadásba fogtak. Támadásunk teljesen meggyusult, a füstfelhő több helyen az ellenség árkaiba csapott vissza. Az angolok csak Vermellestől északkeletre és keletre voltak képesek megvetni lábukat legelől levő árkaik kis részében, ahonnan azonban legnagyobbbrósz kézi gránátokkal ismét kiűztük. Ot támadásukat, a

melyeket füstfelhők felhasználása nélkül, de nagy erővel, Hulluchtól nyugatra fekvő állásaink ellen indítottak, az ellenség súlyos veszteségei mellett vertük vissza. Angrestől délre ellentámadásunk közben ellenségtől két géppuskát vettünk el. Azoknak az apró fészkeknek megtisztítása alkalomával, melyeket a franciák a Souchez-től keletre emelkedő magaslaton megszállva tartottak, négyszáz fogoly maradt a kezünkön. Champagnéban franciák támadásukat Tahura mindkét oldalán végső elkeseredéssel folytatták. Ot támadás a Tahura-Souaini országtól délre, kettő északra a támadó súlyos veszteséggel mellett összeomlott. Éjjeli tá-

London bombázása német léghajóról.

Berlin, október 14. A Wolf-ügynökség jelenti: Tengerészeti léghajóink az október tizenharmadikáról tizennegyedikére virradó éjjel London városát és környékének fontos telepét, valamint az ipzwichi üteget megtámadták. London—Ctyre több táma-

dásban, a londoni dokkokra, a London melletti hamptoni vízműre és Wolwichra bőségesen dobtunk gyújtó és robbantó bombákat. Minden egyes helyen erős robbanásokat és nagy tüzeket figyeltünk meg. Heves ellen-tüzelés ellenére, amely részben a tengerparton kezdődött, az összes léghajóksértetlenül tértek vissza. Behncke, a tengerészeti vezérkar főnökének helyettese.

Szabács, Obrenovac.

Arad, október 14

Régi nevek kerülnek elő újra a harctéri tudósításokban. Szabács, Obrenovac, Krupanj, Téka . . . csupa magyar vér-járta, magyar verejték-mosta hely. Visszatérnek, mint ahogy visszajáról újra sorra kerültek a gorlicei áttörés után azok a galíciai város és helységnevek, amelyekről a háboru elején szó volt. Es amint ezek a galíciai nevek is mást jelentettek utóbb, mint a háboru elején, más csengése van most Szabácsnak és Obrenovacnak, mint tavaly ősszel. Akkor a földjét tíz körmével védő, asszonyosul, gyerekestül, öregestül hadakozó szerbet kellett onnét letépni, irtózatot munkával a magyar bakának. A fásasztó, kegyetlen munkának pedig egyéb jelentősége nem volt, mint hogy Szabács meg volt, vagy nem volt. Most azonban Szabácsot és Obrenovacot nem Szerbia veszíti el, hanem az entente. Szerbia bukásával a négyes hatalom fordul föl, s a világ-háboru sorsa dől el vele.

Minden jel arra mutat, hogy az entente érzi és bevalija ezt. Viviani, a francia minisztereinek beszéde nyíltan elárulta. A Belgrád mögötti második vonalat a szerbek az utolsó emberig akarták védeni, az is elveszett a számukra. A Szalonikin átvárt segítség pedig még mindig nem tud előbbre jutni. Görögország még nem bontott nyíltan frontot az entente ellen, de egyre nő a valószínűsége annak, hogy a semlegességből kenyértörésre viszi a dolgot.

Kemény és nehéz a harc, — a mi szinte természetes oly ellenség ellen, a mely tíz hónapot töltött az új védelem szervezésével, új erődítések építésével, a mely a halálba néző ember örjögésével küzd és a melyet nagy pártfogói hazug biztatással küldenek előre a pusztulásba. De minden nehézség és akadály ellenére egyre nagyobb lesz a lendülete a szövetséges német- és osztrák-magyar csapatok offenzívájának. És növeli a támadás hevességét, hogy tulnan, Szerbia mögött kigyulladtak a bolgárok tábortüzei és összecsapott a tegeverek lángja. Es ugyanaz a düh, a mely a doberdoi tensikon torralja a mi katonáink harckedvét az áruló szövetséges ellen, viszi előre a bolgárokat, hogy egykori szövetségeseik, a szerbek hitszegését megtorolják.

Olaszország pedig érzi a rossz időjárást. Sohase kormányozta cselekvését a becsület és a tisztesség. A hármasszövetségtől felmondás nélkül csapta el magát. Új szövetségesei

kezdik most szintén gyanusnak találni a viselkedését. Azokban a lépésekben, amelyeket az entente az utóbbi időben a Balkánon tett, feltűnően hátul maradt. A Gorriere, az olasz nép hangulatának tükre pedig arról sópánkodik, hogy „szegény Szerbián már nem lehet segíteni.“ Aki ezt bevalija, annak úgy látszik, nincsen kedve a segítő-akcióban részt venni. Már nem találja arányban levőnek a rizikót a balkáni háboru kilátásaival.

Szabács, Obrenovac... Most ezek az ágyuturta, mocsos helyek annak a hosszú vonalnak állomásai, a mely Dünaburgtól Konstantinápolyig vezet. Észak legészakibb csucsától a Dél zárószögéig: Közép-Európán végig a Balkán alsó szegélyéig. Rövid idő kérdése, hogy ezen a vonalon végig a központi hatalmak és szövetségeseik lesznek az urak. A győzők, az erősek, a békét diktálók. A hol a harcnak el kell dőlnie, ott már nem tartják kétségesnek ezt. A kis Görögország, a mely nemrég még egész oroszbarát Venizelosz hipnozisa alatt szédült, most nem állana a sarkára az entente-tal szemben.

Szabács és Obrenovac a Száván tul, Téka a Dunánál és Krupanj a Drinánál — ez a négy hely a vas-kapocs négy ágát jelenti, a melyek halálos dőtéssel vágódnak a vergődő Szerbiának testébe és a fájdalmát százszorososan szenvedni át a Szerbia felé néző entente.

A kormány részvéte Urbán Iván halála alkalmából.

(Gyászistentisztelet a minoriták templomában.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 14.

Arad város és a vármegye nagy főispánjának, Urbán Iván bárónak halála alkalmából a minoriták templomában ma délelőtt tíz órakor tartották meg a rekviemet. A templom nagy gyászpompát öltött erre az órára, a padokban igen nagy résztvevő közönség foglalt helyet. A családon kívül még az összes állami és helyi hatóságok, a katonaság küldöttei eljöttek, hogy az elköltözött emlékének áldozzanak, ott voltak a vármegye tisztviselői majdnem teljes számban.

Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök fényes segédlettel gyászmisét mondott, amelynek ének részét Müttermüller karmester vezetésével az ájtatos közönség nagy gyönyörűségére látta el az énekkel.

Az elhunyt főispán mélyen stjótt családjához még most is nagy számmal érkeznek a súlyos csapás által keltett őszinte és osztatlan részvételt kifejező táviratok, levelek. Az egész magyar kormány, akinek Urbán Iván báró

nemcsak hűséges hive, de rendkívül értékes munkatársa is volt, a közéletet ért nagy vesztesség alkalmából igen meleg szavakban kondoleáltak özvegy Urbán Ivánné bárónőnek. Az a politikai párt, amelynek elveiért a megboldogult oly ideális rajongással tudott bevülni és dolgozni, tudatában egy értékes oszlopának ki-dőlten, elnöke útján járult részvénytáviratokat az özvegy elé.

A táviratokat itt adjuk:

Bárá Urbán Ivánné Arad.

Fogadja kérem igaz részvétem kitejezesét. Szegény Ivánt szívem mélyéből gyászolom, emlékét igaz baráti kegyelettel fogom megőrizni.

Tisza István.

Megdöbbenéssel értesültem méltóságos asszony férjének, nagyrabecsült munkatársának, régi kedves barátomnak, korai gyászos elhunytáról. Igaz fájdalommal osztozom a család mélységes gyászában. Nyujtsom méltóságodnak mérhetetlen bánatában némi vigasztalást az a felemelő tudat, hogy megboldogult férjét, aki a közügy szolgálatában hosszú időn át kiváló munkásként működött, mindnyájunk osztatlan részvéte kíséri utolsó útjára és hogy az ő kedves emlékezte meleg kegyeletünkben mindenha élni fog.

Sándor János.

Engedje meg méltóságod, hogy nagyra-becsült férjének gyászos elhunytá alkalmából őszinte megilletődéssel legmélyebb részvétemet nyilváníthassam.

Igaz tisztelettel
Harkányi János.

Őszinte megindulással értesültem arról a súlyos csapásról, mely méltóságos asszonyt kedves férjének elhunytával érte. Engedje meg, hogy ez alkalmából mély részvétemnek adhassak kifejezést.

Balogh Jenő.

Őszinte fájdalommal értesültem kedves férjének elhunytáról. Ezen szomorú alkalomból fogadja kérem Méltóságod őszintén érzett igaz részvétem nyilvánítását.

Jankovich Béla.

Némethy Károly dr., Perényi Zeigmond belügyi, Ilosvay Lajos vallás- és közoktatásügyi államtitkár szintén táviratoztak.

A munkapárt elnöke a következőképp táviratozott:

A mérhetetlen csapás, mely felejthetetlen férjének halálával méltóságodra oly váratlanul lesújtott, körünkben mindannyiunkat fájdalmasan érint és méltóságod nagy gyászában valamennyien részvételtjesen osztozunk.

Khuen Hédervári Károly gróf
pártelnök.

Mély részvételt gyászolom nagyérdemű férje elhunytát s kérem a jó istent, nyujtsom az elköltözöttnek örök nyugalmat, méltóságodnak és családjának vigasztalást.

Glattfelder Gyula csanádi püspök.

Itt emlíjük meg, hogy Csanádvármegye a temetésen Návay Lajos v. b. t. t. és Blaskovich Aladár törvényhatósági bizottsági tagok által képviseltette magát.

Szerbiában...

Tehát ismét bent vagyunk Szerbiában, tegnap újból elfoglaltuk Szabácsot, amelyet a háboru legeleső napjaiban annyi örömfüggősséggel emlegettünk. Egy esztendeje lesz a jövő hónapban, hogy azon a vidéken jártam, ahol most a szerb faek helyett a mi negyvenketeseink szántják a Macsva kővér fekete földjét. Egy esztendeje már, hogy a fülemben harsogott a győzelem diadalordítása és a hősök temetésének gyöngye, de a lelkek hurjait feszítő fájdalmas szolozsmája. Akikkel együtt izdattam, nélkülöztem, dideregtem és örvendeztem. — vajjon hol vannak most ők? Hadala Károly, a csupa szív-eresedés. Lator Endre szilágvomlói főhadnagy, Figus Albert, Klein, Koppány, Gorzó István hadnagysok, hol lesik vajon most az ellenséget, melyik lövészárk kilövő ablakán veszik célba a rohamozó katonákat? Vajon elporladt-e már a osontjuk azoknak a halottaknak, akiket Szabács mellett a Száva partján lévő hatalmas erdőségeken a főtörzsekhez támasztva találtunk? Sohasem felejttem el, hogy amikor B. A. dr. kórházhoz parancsnokkal a parti fűzesekben bolyongtunk, egyszerre csak a revolveréhez kapott és háromszor abba az irányba löött, ahol két szerb katonát látott, amint azok a fegyverüket szorongatták. Amikor a lövéseket válasz nélkül hagyták, közelebb mentünk. A két katona nem mozdult. Az orvos megtapogatta őket és keserű mosolylyal mondta:

— Az elősiető orvos már csak a beállott halált konstataálhatta. Ezek szegények már vagy nyolc napja állnak itt megmerevedve.

Es az a szép, fekete szerb hadnagy, akit előttem temettek el Szegedben, nyugodtan pihenhet-e? Ritka szép fiú volt Zetec hadnagy. A fehér fogai tömött fekete bajnaza alatt úgy világitottak, mintha elefántcsontból lettek volna. Ama kevés szerbek közé tartozott, a kiknek az alsó ruhája is patyolat tiszta; mintha nem is szerb lett volna, hanem a párisi boulevardokról penderítette volna ide, a sáros, piszkos harctérre valami láthatatlan kéz.

De szeretnék feleletet kapni arra a kérdésre: milyen lehet most Szabács? Amikor a múlt évi november 2-án elfoglaltuk, minden másban inkább hasonlított, mint városos. A tizenhatalmas főnyi lakosból mindössze tizenkét szerb maradt ott. Holtan sokkal többen maradtak, de élő szerb csak tizenkettő volt; tíz asszony és két férfi. Ezek a Jeremi-uticában, a templom mellett lévő egyemeletes, erkélyes városháza pincéjében húzódtak meg, majd pedig egy éjszaka kitértek az erkélyre egy piszkos fehér lobogót. Ezzel tették figyelmes katonáinkat és így kerültek kézre. Érdekes volna megtudni, hogy a mi decemberi kivonulásunk után újból visszatért-e a normális élet ebbe a béke időben szép és rendezett városba, amely tavaly novemberben néhol alakatlan kórhalmsszerű volt hasonló.

Nem lehet elfelejtani a szabácsi képeket:

amelyeket alkalmasint a gránátok lyukasítottak át, (mert hiszen a hetekig tartó ágyzás okozta itt az özönvizhez, a víz csapáshoz hasonlatos pusztulást;) a gránátvágta gödrökbe suhant gyógyszerári berendezéseket, a kölni vizet ivó a bajuszpedrót kenyérré kenő rutén paraszti tréncosist, azokat a jókedvű cseh bakákat, akik női szalmakalapokat tettek a fejükre és úgy kísérték a párolgó megőkönyhát.

Az is szokatlan látvány volt, hogy egy kapitány magával vitte öreg szakácsnőjét, mert az ő (szíve nélkül) nem tudott harcolni. A hűséges vén család aztán Misár határában az árokba fordult és vissza kellett vinni Szabácsba egy gróf által fenntartott kórházba. (Arról már nem hallottam, hogy a kapitány miképpen harcolt tovább.) Szobor vésője alá termelt Szűry Nagy István kecskeméti öreg baka is, akitől megkérdeztem:

— No István, hát kend mit visz magával emlékre Szabács városából? Szerzett valami szép emléktárgyat?

— Igenis kérem szépen, szereztem.

— Lássuk.

— Ehun van ni, kérem szépen. És a kecskeméti katona kivéte a köpenyegre sebéből egy német bibliát, a híres Tóth-féle biblia német fordítását.

— Egy pap házában találtam. Én ezt tartom a legszebb emléknem.

Szegény Kállay Iván, volt aradi főhadnagy, tíz koronával jutalmazta meg ezért az igaz érzésű altábornagyot. Hej, Szűry Nagy István, ahogy én ismerem, biztosan visszaadná kend a pénzt a deli magyar huszártisztnek, ha az elhagyható a galiciai kemény földet, ahová hat láb mélységnyire azóta eljutatta őt rettenthetlen bátorsága. A fülemben cseng még a szava a szeptemberi 10-én a háruról beszélgettünk. Imrey kapitány, a 28-as vadászoktól, is ott volt.

— Csak már vége volna — mondta egy zászlós.

— Micsoda bárányt beszélés — szólt rá Kállay. — Ha már benne vagyunk, rendezzen be kell ezt fejéni. — Boldog vagyok, hogy megérhettem ezt a háborút. Boldog. És a melegségem, erre vágtam mindig — mondta csillogó szemmel.

— Borzadva gondoltam mindig arra az időre — fűzte tovább Imrey — hogy mint pocakos őrnagy vonulok nyugalomba és a kasznóban manőver történeteket fogok leadni. Háboru, háboru... itt vagy, a mire vágytam...

Jaj de szomorúan érdekes volt beljebb Szerbiában, nem messze Obrenovától. Az utazélen egy kilencven esztendő szerb paraszti javeszekelt lábbeteg suhanc fia mellett. A fiatalabb katonák körülállották. Egyik elküldte magát:

— Ezek komitácók!

Es izgatottan adták tovább a sorokban:

— Két komitácit fogtunk!

Az egyik tréncosiról hirtelen előkerült egy református lelkész és védőleg terjesztette ki karját a beleg szerbre, meg spjára.

— Ezek nem komitácók; a magyar ember nem bántja a beteg ellenséget.

Az egészségügyi csapatok szedték fel a tüdőgyulladásos szerb ifjút.

A Traisen nevű kórházhoz. Egy szerb kapitány bucsuzik a parancsnoktól és az arany vitésségi éremmel kitüntetett ápolónőtől, aki különben a Tisza monitor parancsnokának felesége.

— Soha se fogom elfelejtani — mondja tört németességgel — nem tudom elfeledni, hogy

milyen nagyon jók voltak hozzám és megmentették az életemet...

Azután ide adta azt a leveleslapot, a melyen a feleségének áradzó hangon adta tudtal, hogy a magyarok milyen emberségesen bántak vele. Vajon hogy bántak a mi drága jó magyar véreinkkel, akiket decemberben ott felejtettünk abban a véres, sötét, rejtelmesen vad országban, amely most könyezve szenved évszázados bűneiről.

Grey bukása küszöbön áll

(Radiszlavow politikájának győzelme. — Franciák rendkívül súlyos veszteségei az új offenzívában.)

Távirati tudósítás.

Frankfurt—Berlin, okt. 14.

A champagne második offenzíva.

Frankfurt. A „Frankfurter Zeitung”-nak jelentik a német főhadiszállásról: A franciák második offenzíva a Champagneban többnapos szünet után október ötödikén kezdődött. Most sem volt kevésbé heves az ágyúzárazás, mint a kritikus szeptemberi napokban, azonban nem tartott olyan hosszú ideig. A francia hadoszlopok október 6-án és 7-én rohamra indultak egy-egy rövid fronton. Különösen markos volt a roham Souain-Somme Py mellett, ahol mint szeptemberben, most is az volt a céljuk, hogy áttörjék a challenge-bazencoti vasúti vonalat. Azt a kis sikert, amelyet Ferme Navarinál elértak, későbbi ellentámadásainkkal kiegyenlítettük. Az a térvetésük, amelyet Tahurenél elérték, nem sokat ér, mert ez a terep és maga a falu is ágyútűzünkbe jutott. Butte de Tahurenél október 6-án megállítottuk az ellenséges támadást.

A franciák vesztesége rendkívül súlyos. Hadoszlopok sűrűen voltak és három-négyezer sorokban nyomultak skadálvaik és árkaik ellen. A francia foglyok hangulata igen nyomott, mert nem hitték, hogy megszárazsokra viszik őket. Megállapítható, hogy a franciák ereje meg van rendülve. A mi erőfeszítéskül-dött esenataink éneksszóval masiroznak a frontra. A második champagne offenzíva ellanybulását már október 9-én észre lehetett venni. Valószínű, hogy újabb szünet fog beállni a támadásokban.

Az ellenséges repülőgépek tevékenysége az újabb offenzíva megindulása óta növekedett. Egy német repülőgép október 10-én az ellenséges vonal mögött gépfegyverrel tüzelt egy francia köztöltő léghajóra, majd világitó pisztoly-lövésekkel elfaltta azt, a mire a léghajó felrobbant.

Delcassé bukása.

Berlin. A középponti hatalmak balkáni akciójának máris megvan az első áldozata: Theofil Delcassé, a francia külügyminiszter kénytelen volt beadni lemondását. A külügyminiszter abban a pillanatban lép vissza, amidőn az entente diplomáciája a Balkánon végső és nagy kudarcot szenvedett. Diestelen tevékenységeinek színhelyét akkor hagyja el, amikor a vihar oly magára tornyosult, hogy Delcassé urat elnyeléssel fenyegette, ha hirtelen nem vonul vissza. Most, hogy a középponti hatalmak hadseregei győzedelmesen nyomulnak előre, a Balkán népei előtt világosan áll Radiszlavow okos politikájának helyes-sége, az entente álnoksága és az, hogy a négyesszövetség szavakon és ízéreten kívül nem tud semmit sem tenni. Az entente kritikus pillanatai közben történik a távozás: a Szajna mentén kijelentik, hogy a nyugati front nem nélkülözhet egyetlen embert sem, Angliában Grey bukása küszöbön áll. Oroszország nem segíthet, Olaszország pedig kárörömmel nézi balkáni vetélytársának, Szerbiának összeomlását. Ugy látszik, hogy a katasztrófák felidézéit most vonják kérdőre országokban és a diplomaták menekülni igyekeznek az ítélőszék elől. Delcassé néhány évvel ezelőtt már megbukott országában, amikor könnyelmű politikával háboruba akarta sodorni nemzetét. A ravasz államférfiu hazug álarca alatt a békevágyszínlelés mellett készítette elő a származás éveiben is a háborút, amely Franciaország történetének legrettenesebb lapjaira fog tartozni.

Görögországra nem számíthat az entente.

(Szerbiát sorsára kell bízni. — Olaszország csak Albániát akarja elrabolni. — Anglia kudarcra világhatalmába kerül.)

— Távirati tudósítás. —

Stockholm—Lugano—Szófia, okt. 14.

Ostromállapot Szalonikiben.

Szaloniki. Szaloniki városban tegnap kibírdették az ostromállapotot. Itt úgy tudják, hogy Dedeagacsot a község elhagyta.

György herceg lesz a görög flotta második főparancsnoka.

Genf. A Journal de Geneve jelenti: György görög herceg elhagyta Páris és Athénba utazott. Beavafolták úgy tudják, hogy György herceg, aki néhány hónap óta teljesen visszavonult a politikától, hazatéréssel ismét szerephez fog jutni. Konstantin király őt fogja kinevezni a flotta második főparancsnokává. A főparancsnok maga a király.

György herceg helyzete Párisban kissé kétségessé vált, mióta Görögország deklarálta a szigorú semlegességet. Az entente sokat várt attól, hogy György herceg Párisban lakik és hogy az entente politikusaival jó barátságban van, de úgy látják, hogy reményeiket az események nem igazolták.

Nem bizik már az entente Görögországban.

Stockholm. A Stockholms Dagblad londoni levelezője részletesen közli a Venizelosz miniszterelnöksége alatt tartott utolsó képviselőházi ülés lefolyását. Ezen az ülésen Theotokisz heves szemrehányást tett Venizelosznak azért, mert közös politikát akart folytatni „azzal az Oroszországgal, amely Észak-Epiruszt és a szigeteket — köztük Korfut is — el akarja tőlünk venni és azzal az Angliával, amely görög területet akart Bulgáriának juttatni, csak hogy önző céljait elérje.”

Krisztiania. Párisból táviratozzák az „Aftenposten”-nek, hogy a „Temps” ezeket írja: Venizelosz lemondása elvette minden kilátásunkat arra vonatkozóan, hogy Görögország a mostani krízisben velünk fog tartani. Egyedül kell tehát keresztülvinnünk azokat a hadműveleteket, melyek egyrészt Szerbiát megvédik, másrészt megakadályozzák a német és osztrák-magyar csapatoknak Konstantinápoly felé való előrenyomulását.

Mélyen tájáljuk a görög nép közönyösségét, amivel szemben csak egy esaközünk marad, hogy saját csapatainkkal pótoljuk azt a hadsereget, amelyre Görögország elpártolása folytán nem számíthatunk. Ez a veszteség annál súlyosabb ránk nézve, mert Görögország a világháború első esztendejében nagy eréllyel reorganizálta hadseregét, amely 400.000 kitűrtőn felszerelt katonából áll.

A görögök nem segítik a szerbeket.

Lugano. A Secolo abban a tényben, hogy Bulgária megkezdte előnyomulását Szerbia ellen, annak a bizonyítékát látja, hogy Konstantin görög király és Zaimisz görög miniszterelnök határozott ígéretet tett arra, hogy Szerbiát nem fogják megsegíteni. Ha Pasic szerb miniszterelnök közölni fogja Görögországgal a bolgár támadás hírét, azt a választ fogja kapni, hogy a szövetségi szerződés elvesztette érvényét, mert most már nemcsak balkán háború, hanem európai háború dúl.

Szerbia menthetetlen az entente szerint.

Lugano. A Corriere della Sera óva inti olvasóit attól, hogy a szerbellenállást illetőleg illuziókat tápláljanak. Az olasz len annak a nézetének ad kifejezést, hogy a szerbek az egyre növekedő ellenséges tömegekkel és a német fltegek borzalmas tüzelésével szemben aligha fognak tudni helytállani. Szerbiát — végzi az olasz lap — most minden oldalról megtámadják és az ország többé nem igen tarthatja magát. Az olasz sajtó hangja egyre aggodalmaskodóbb. Mindegyik újság a német balkáni győzelmek áldatlan következményeiről ír. A Corriere della Sera attól tart, hogy az egyetlen szállításra alkalmas vasúti vonal, a szaloniki—üszkübi, nem tudja a szükséges forgalmat lebonyolítani. Lemondóan így fejezi be cikkét:

— Ha már a négyes szövetség Szerbiát nem tudja megmenteni, ha a berlin—konstantinápolyi utat nem tudja olvágni, ha már Romániának és Oroszországnak Európa többi részétől való elszigetelését nem tudja elérni, akkor sokkal okosabb lenne, ha egész haderejével másutt lépne fel és másutt keresné boldogulását.

Olaszország a Balkánon.

Genf. A Figaro foglalkozik a balkáni helyzettel és abbéli meggyőződésének ad kifejezést, hogy elérkezett az ideje annak, hogy Olaszország is beleavatkozzon a háborúba. A lap többek közt ezt írja:

Kétségtelen, hogy Szerbiának Franciaország és Anglia segítségén kívül szüksége van más támogatásra is, még pedig Olaszországra, mely ünnepeles szolidaritásban járt el a szófiai demars alkalmával is és amelynek most már aktiv kell fellépnie, hogy a végleges győzelmet elősegítse és a központi hatalmak megsemmisítéséhez hozzájáruljon. Az olasz hadsereg reszket a túralmeiensegtől és most új tér nyílik meg a számára, ahol nyugodtan és teljesen érvényesülhet.

A Journal des Debats turini távirata arról ad hírt, hogy a minisztertanács megtette a szükséges lépéseket ahhoz, hogy a Balkánon való olasz beavatkozást előkészítse. A tudósító kifejti azt is, hogy ez a beavatkozás hol és mikor várható, ezt a részt azonban a francia cenzura törölte. Kétségtelen, hogy az olasz minisztertanács elhatározásai nem arra vonatkoznak, hogy Olaszország a szaloniki expedícióban részt vegyen, hanem inkább egy albán expedícióról lehet szó, amely Szerbiát más oldalról támogatná. Csak az a kétséges, hogy segít-e ez a támogatás annyit Szerbián, mint a mily nehezen nélkülöz Olaszország minden egyes katonát az osztrák haderőn.

Olaszországot biztatnia kell a sajtónak.

Róma. A lapok erélyesen követelik, hogy Olaszország minél előbb vegyen részt a balkán operációkban. Összeülködés albán és görög csapatok közt.

Athén. Az „Embros” jelenti, hogy Albániában Kulvelossi és Kucnari falvánál összeülködésre került a sor görög és albán csapatok közt. Ez alkalommal a görög csapatok több embert vesztek. A szerbek által kiürített albán területeket megszállták a felkelő csapatok. Később görög csapatok érkeztek, melyeknek sikerült szétugrasztani az albán felkelőket és a görögök által megszállva tartott területeket megtisztították az albánoktól. A görögök ellen támadt albánok Esszad pasa parancsnoksága alá tartoznak, aki napról-napra nagyobb csapatokat von össze. A minditák is alárendelték magukat Esszad pasának. Görögország élénk figyelemmel kíséri az albán eseményeket.

Anglia világhatalma elbukik a Balkánon.

Szófia. Ahmed Ariz bég, a volt közoktatásügyi miniszter, aki Berlinbe utazott és itt egy napig tartózkodott, érdekesen nyilatkozott az entente legújabb vállalkozásáról:

— Törökország teljesen tisztában van azzal, hogy milyen nagyjelentőségű lesz az, hogyha együtt működhetik hatalmas szövetségeseivel és Bulgáriával. A bolgár nemzetet a legjobb barátságban élünk most és a török nép jól tudja, hogy a bolgárok rokonai és a turáni eredet tudata most is lelkesíti a bolgárokat. Az angolok s franciák balkáni akciója nekünk csak káros lehet. Tisztában vagyunk azzal, hogy ezzel nem szabadulunk meg a veszedelemektől, hanem az bizonyos, hogy az önző Anglia nem azért akar a Balkánon embereket partra tenni, mivel Szerbiának segítségét akar nyújtani, hanem hogy szárazföld felől támadjon Konstantinápolyra. Rosszul számít azonban az entente. Mi készen vagyunk a védelemre és talán Angliának balkáni kalandja világpolitikai pozícióját fogja megingatni. Törökország két millió katonája még nagyon keserves órákat fog okozni Angliának. Ehhez járul, hogy talán rövid idő múlva az Izlámnak minden országából kapunk hírt lázongásról. Az izgalom már most is általános.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: „Bőregér”, operett.

Szombat: „Kávéházi Konrad” operett-ujdonaság előszőr.

* A színház hírei. Várady Margit és Horvát Mici együttes fellépte. A Bőregér operettben együtt lép fel a két primadonna, ami minden esetre nagy élvezetet fog nyújtani a közönségnek, ugyancsak a mai előadás keretében lépnek fel a Begovits testvérek ifjú táncos pár, kik izléeses táncukkal mindenütt nagy sikert arattak. Új lesz az operettben Járai Böske Orlofszky herceg szerepében. — A Kávéházi Konrad. Holnap szombaton van ennek a pompás bohózatos operettnek a bemutató előadása. Guthy Soma mulattató szövegéhez Barna Izó pompás zenét írt, mely csakhamar népszerűvé lesz. Az összes szereplők egy-egy kabinet alakítást nyújtanak, első helyen áll Győző a címszerepben és Járai Sándor, aki mint nő csapdába viszi a csapongó férjet, ebből származnak a bonyodalmas helyzetek, melyek állandóan derült helyzeteket teremtenek. A többi szereplők: Horváth Mici, Járai Böske, Barics, Várnai, Hidvéghy, Deili, Kertész, Polgár stb. — Vasárnapi előadások. Vasárnap d. u. 3 és fél órakor megismétli a társulat Rákossy-Szabados regényes operettjét, a Bolondot, a fő női szerepben Várady Margittal. Esti 7 és fél órakor rendez helyi arakkal A Kávéházi Konrad bohózatos operette-ujdonaságnak lesz a második előadása.

* Henny Porten bucsufellépte az Apollóban. Két estén feledhetetlen gyönyörűséggel szerzett Henny Porten a szépségével lebilincselő, játékaival magával ragadó mozidiva az Apollóban. Voss Richárd mélyenjáró drámájában Henny Portennek bő alkalma nyílt tehetségének széles skáláját megismerltatni. Alexandra szédőletesen változó sorsának megriazolása mesteri alakítása Henny Portennek. Tökéletes sikerre vitte a darabot, amely emelintve Henny Porten játéka, komoly művészi esemény s mint mozifilm is föltűnő hatatlan. Épp úgy, mint tegnap, ma is zsúfol nézőtér gyönyörködött a nagyszerű filmben, amely pénteken kerül utoljára vetítésre. 3

* Egy rezervista álma. (Ziebrer nagy zeneműve az Apollóban.) Ziehrer nagyszabású zeneművére írt szenzációként emlegetett mozifilm, mint említettük, szombaton és vasárnap mutatja be az Apolló-színház. A képről nem kell írunk, mindenki tudja, hogy „A rezervista álma” a háborús filmek legjobbjika amelyben a rohamok és a tűzérbeok egész sorozatát látjuk igazi fővételben. Az Apolló zenekarát a két estére kibővítik, hogy Ziebrer muzsikája jobban érvényesüljön. 3

Románia semlegességét határozta el a minisztertanács.

(Fenyegetik Marghilomant. — Hohenlohe herceg hazautazott Berlinbe.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, október 14.

A „Bukarester Tagblatt“ mai száma írja: Russzofiljeink, akik még tegnap rendíthetetlen győzelmi mámorban usztak és mindig a központi hatalmak megsemmisítő vereségéről beszéltek, ma, úgy látszik, elvesztették bátorságukat. Lapjaik telítve vannak siránkozással és az „Epoca“ pl. a következőkben ad kifejezést fájdalomának:

— Köztudomásu, hogy a Nis-prahovoi vasúti vonal, az egyedüli vasút, amely minket Európával összeköt, a szerb-bolgár határ mentén húzódik. Miután a szerbek bolgár támadástól félnek, a tegnapi napon kiűritették Prahovot és a nisi vonal ezen pontig már nincs üzemben. Mától kezdve tehát megszűnt a nyugati országokkal való postai közlekedésünk, megszűnik a munició szállítása.

Ez ama borzasztó dráma első felvonása, a melyet egy... (itt egy kvalifikálhatlan kifejezés következik, amely szinte kiáltó jele a román sajtószabadság kinövésének) kormány, amely ma Románia sorsát intézi, segítségével lejátszanak.

Hohenlohe herceg Berlinbe utazott.

Bukarest. Hohenlohe herceg, a ki néhány napig a román királyi család vendége volt Bukarestben, Predealon, illetve Brassón át Berlinbe utazott.

Malorescu Bécsben.

Bukarest. Titu Majorescu, Románia volt miniszterelnöke, akinek a központi hatalmak iránti szimpátiája ismeretes, svájci üdülését befejezte és több hónapi távollét után a napokban visszatér Romániába. Előzőleg azonban néhány napot Bécsben fog tölteni.

Fenyegetőznek a russzofiliek.

Bukarest. A romániai Ghenadisták — a lehető legtuizobb russzofiliek — harcmódorára jellemző a párt vezérének, a szökevény Drumarunak, igazi nevén: Moldovanunak egyik cikke, a mely izléstelenül durva módon rohan neki Marghilomannak, a hivatalos román konzervatív párt vezérének. Dusan termő tényegetéseit ezzel a mondatokkal végzi az egyik russzofil lapban a hirhedt renegát:

— Becsületszavamra és társaim becsületére kijelentem, hogy Marghiloman urat nyílt utcán kiméretlenül le fogjuk löni, hogyha „erdélyi notabilitásaink“ valamelyikét verekedő társai bántani mernék.

A bolgár-szerb háború és Románia.

Bukarest, október 14. Giurgiuból jelentik a bukaresti lapoknak: Azon hirre vonatkozólag, amely Russzcsukban Bulgáriának Szerbia elleni akciójába lépését illetőleg tegnap elterjedt, ma azt jelentik, hogy estig semmi hir sem érkezett Szófiából a háború proklamációjáról.

Russzcsukban azt beszéltek, hogy a Szerbia elleni háborút október hó 17-én, vagy 18-án proklamálják.

A román hivatalos lap a szövetségek sikereiről.

Bukarest. A hivatalos Viitorul a központi hatalmak balkáni akciójának bejelentése kapcsán ezeket írja:

— A szövetséges csapatok Belgradot a szerbek ellenállása után elfoglalták. A Szerbia elleni offenzívát Mackensen, Gallwitz és Köves tábornokok vezetik, akik derekasan állták meg helyüket Hindenburg tábornagy oldalán. Ez a körülmény bizonyítja, hogy milyen fontos szerepet tulajdonítanak a központi hatalmak a balkáni hadműveleteknek. Még megerősítik eme tény fontosságát a beszédek is, amelyeket Halil és Enver pasák a török parlament megnyitóján elmondottak.

A hivatalos román kormánylap azután megállapítja, hogy Hindenburg napról-napra közelebb nyúl Dünaburghoz.

Románia végleg semleges marad.

Stockholm. A „Stockholms Dagblad“ berlini levelezője egy előkelő német politikussal beszélgetést folytatott. Az államférfi véleménye szerint a balkáni események igen gyors tempóban fognak lebonnyolódni. Románia, az orosz nyomás ellenér, mindvégig semleges marad. Románia teljességgel az érdek okos politikáját folytatja, melynek irányítója a mindenkor haterő helyzet és az ellenfelek erőviszonyainak száraz mérlegelése. Erről az oldalról Németország vezető körei semmiféle komplikációtól nem tartanak.

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója jelenti Bukarestből: Tegnap minisztertanács volt, mely elhatározta, hogy miután semmi ok sem torog fenn, hogy Románia eddigi magatartását megváltoztassa, továbbra is semleges marad.

Mit remél Oroszország?

Kopenhága. Pétervárról táviratozzák a „Politiken“-nek: Bukaresti jelentések szerint Bulgária a román határon eddig mintegy 70.000 főnyi sereget vont össze, nehogy Románia — mint azt 1913-ban tette — váratlanul meglepesse Bulgáriát. A román képviselőknek egy küldöttsége felhívta Brătianu miniszterelnököt, hogy rendelje el az általános mozgósítást, Brătianu azonban ezt a követelést kerekén visszautasította. Mindemellett Pétervár politikai körében remélik, hogy sikerülni fog a román miniszterelnököt nézetei megváltoztatására bírni. Míhelyt Bulgária a német és osztrák-magyar hadsereggel együtt megkezdte Szerbia elleni hadműveleteit, el fog érkezni az az idő, amikor Románia a néző szerepét fel fogja adni.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 141

Átlőtt tábori lap.

(Véres üzenet egy aradi urileánynak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 14.

Tábori lapot hozott egy kisleánynak a posta, rózsaszínű tábori lapot, olyat, amilyent mindennap szívészorongva várnak ma minden házbán, rózsaszín tábori lapot, amelynek érkezése a legnagyobb öröm most mindenütt. A rózsaszín tábori lapokra nem sok irás fér, néhány szó csupán. — tegnap sturm volt... az ellenség egész nap ágyuzott... iratok gyakran — de ez a néhány szó drága, nagyon drága, anyuvit jelent, hogy él még az, akiért minden nap imádkozunk. El... Vagy talán... akkor... — négy-öt napja — amikor utnak indult a rózsaszín lap, még elevenen szántott végig jobbkeze a rózsaszín papíron, fekete fényű szemé ugyanarra a pontra szegződött, ahová most a mienk, ugyanugy elolvasta a hőszen metszett betűket: „Feldpost korrespondenz-karte“, ahogy most mi ránk gondolt, akik itthon a meleg szobában ülünk, mint mi rá, ki fekszik a Karszt sziklás, jeges szakadékaik közt...

Tábori lapot hozott egy kis leánynak a posta, s a rózsaszínű lap könyve borított két kék szemet. Nem a síró öröm öntözte meg a hirtelen a lap láttára, hisz több mint egy hónapja már megjött a szomorú hír, hogy aki a lapot küldte, Halász Imre dr. tartalékos hadnagy, odaadta fiatal, gyönyörű életét a hazáért. Nem az öröm könyei szöktek elő, hisz a lap közepén ott a szabálytalanul kerek lyuk, a lyuk körül a vér okozta rozsdás folt, jelölve annak, hogy kilehelte lelkét már az, aki a ceruzás sorokat a papírosra írta, még mielőtt utjára indulhatott volna a lap.

Augusztus 24 én halt hősi halált az olasz harcterén Halász Imre dr. s ugyanazon a napon Morgenstern Lajos is, a házieszed legtitulab zászlósa. Keitén együtt írták egy aradi urileánynak a lapot, egy nappal haláluk előtt.

— Kedves Margitka — így szól a lap. — Itt kutsolunk együtt egy uri fedezékben Morgenstern Lajossal. Tegnap ünnepünk volt. Ep 35 darab 28 cm-es gránát csapott le a közelünkbe, de nekünk kettőnknek semmi bajunk sem lett — mert szeretnek bennünket a leányok. Sajnos, itt most már csak szigorúan férlitársaságom van, de hát tudja, hogy nem törődtem soha sokat a hölgyekkel. Hagyó: azonban helyet Lajos barátomnak is, sok köszönetet és üdvözlötet küld...

Az aláírást már kiszakította a lapból az a golyó, amely a zubbonyzseben és a lapon keresztül hatolt bele a melegen dobogó szívébe. S a következő néhány ceruzás sort elmosta szegény Halász Imre kiomló vére. Elmosta annak a pár sornak elejét, amit Morgenstern Lajos írt, aki vele egy napon hunyta le szemét.

— Hoi, csak még egyszer sétálhatnék a jó öreg Weitzer-utcán — írta a szegény kis zászlós. — Tegnap nagyon nehéz napunk volt, de az Isten megsegített az egész fronton. Halász a parancsnok, kitartok vele...

Ki is tartotta a szegény kis zászlós, ki egész a haláláig. Huszonharmadikán írták a levelet huszonnegyedikén megtalálták azt a baltársak Halász szíve felett, zubbony a zsebében. At volt löve a szív is, a lap is s a vér alvadt meg minkét seb szélén...

Arad határozatát fogadta el a városok kongresszusa.

(Bárcy István az aradi álláspont mellett. — Budapest javaslatának mellőzése. — Varjassy Lajos dr. sikere.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 14.

Arad város törvényhatósága a legutóbb tartott rendkívüli közgyűlésén lefektette egy határozatban azokat az elveket, amelyek a kormányt, akitől segítséget várunk, a közéleti bajok megszüntetésére feltétlenül alkalmazni kell, ha azt akarja, hogy a nép az élelmiszer uzsora pusztításaitól megmeneküljön. A közgyűlés határozata, melynek Varjassy Lajos dr. kamarai főtitkár memorandumja szolgált alapul, rámutatott azokra az eszközökre is, amelyek az országot a célhoz közelebb viszik. Ezek az élelmiszerek árának maximalis, az ottani bevásárlás ezek alapján és a cikkek átengedése a lakosságok olcsóbb áron, de legfontosabb: minden termék és élelmiszer állami kisajátítása, amint a kivételes törvények a monopolizálást nevezik.

Ugyanabban az időben, amikor Arad tárgyalta ezeket a fontos kérdéseket, Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága is közgyűlést tartott és ott is elfogadtak egy határozati javaslatot, amely szintén a kormányt ostromolja segítségért és ennek módját a rekvirálásban látja.

Az aradi határozat radikálisabb, de mint-hogy egy esztendő tapasztalat arra tanított, hogy a rekvirálási kényszert ezertéle képen játsszák ki, nem lehetett más praktikus értékű közbelépést kérni a kormánytól, mint amelyből tényleges eredményt várhat is az ország. Máskülöbben az egész országos akciónak, csak teoretikus, papíros háború jellege és értéke van. Arad határozatával felfegyverkezve mentek fel a városok kongresszusára Varjassy Lajos polgármester és Varjassy dr. mint a közgyűlés küldötte, azzal az utasítással, hogy kérjék a kongresszustól, amelynek Bárczy István, Budapest polgármestere az elnöke, fogadja el az aradi javaslatot és azt az összes magyar városok képviselőinek nevében és súlyával juttassa el a kormányhoz.

Ma délelőtt volt a városok kongresszusának ülése, amelynek napirendjén csak a közéleti kérdések szerepeltek.

Mint fővárosi tudósítónk jelenti, az összes törvényhatósági városok polgármesterei megjelentek és igen beható vita keletkezett. Az elnök, aki a budapesti határozat álláspontjának volt természetes képviselője, önmagával üdvözölte Arad városát, amiért nemcsak polgármesterét, de a törvényhatóságának egy kiváló tagját és elküldötte a tanácskozássra.

A városok közéleti viszonyainak ismertetése után Varjassy dr.-nak adta át a szót Bárczy és Arad kiküldöttje hosszabb beszédben ismertette előbb azt a memorandumot, amelyet az aradi közéleti bizottság részére készített, majd pedig a város közgyűlése által elfogadott határozati javaslatot. Miután rámutatott arra, hogy az aradi határozat mennyivel gyorsabb és sikeresebb megoldást garantál, mint a budapesti és azt a kongresszus általános helyesléssel akceptálta is, Bárczy nyomban kijelentette, hogy ő is magáévá teszi az aradi javaslatot és kérte annak egyhangú elfogadását.

A kongresszus úgy is határozott és a budapesti javaslat mellőzésével az aradi terjeszti fel a kormányhoz és annak érdekében kéri fel azokra az összes városokat.

A kongresszus elfogadta Varjassy dr. amaz indítványát is, hogy kérjék fel a kormányt arra, hogy a kongresszus tagjaival való közös tanácskozáson állapítsák meg a teendőket.

Bárczy indítványára elhatározták, hogy a bizottság két héten belül ismét összeül az egyetemes kongresszus összehívásának idejét megállapítani. Broly Tivadar dr. pozsonyi polgármester indítványára bizalmat szavaztak Bárczynak.

A wiznitzi csodarabbi.

(Akinek kilenvenhat emberből áll a háztartása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyvárad, október 14.

A felsőmagyarországi, galiciai és bukovinai orosz inváziók idején ezrével ömlöttek Magyarország belsejébe a menekültek, kiknek nagyrésze már a népességi arányoknak is megfelelőleg az ottani zsidóságból került ki. Közülük sokan kerültek Nagyváradra, a hol az Újvároson és a Katonavároson telepedtek meg. Szinte kivétel nélkül rabbisok és rabbi-jelöltek.

A legnevezetesebb ember köztük, kinek tanácsáért messzi vidékekről idezáródtak a hitű zsidók, Hager Izrael, a wiznitzi csodarabbi.

Terna-utca 5. szám alatt lakik Hager Izrael, a wiznitzi csodarabbi. A múlt év decemberében jött Nagyváradra. Családjá és közvetlen környezete 96, mond kilenvenhat emberből áll.

A rabbi közvetlen környezete titkári, szolgai teendőket végez, valamint a rabbi gazdasági ügyeivel foglalkozik. Mert a rabbinak Wiznitzen kiterjedt gazdasága van és ennek vezetése, ügyeinek rendbentartása nagy munkát igényel. A rabbi 55—60 év körüli, közep-termetű, összes ember, ki napjait állandóan héber iratok tanulmányozásával tölti. Ezt teszik különben hozzátartozói és környezete is. Talpig selyem kaftánban járnak s evőeszközeik és poharaik mind aranyból és ezüstből vannak. Ezeket még az ő házából hozták magukkal.

A csodarabbi és környezete a zsidóság azon részéből való, a kik a mai napig is megmaradtak régi orthodox hitükben, megtartották az ósági ceremóniákat. Nagyrésztük Oroszországban, Galiciában és Bukovinában van telepedve. A csodarabbi a legnagyobb tisztelben tartják s a hol egy ilyen ösmertebb csodarabbi akad, oda valóssággal zárandokol az ő hitű zsidóság.

A wiznitzi csodarabbi, Hager Izrael neve messze földön híressé vált. Most, hogy Nagyváradra került, ittélte nem maradhatott sokáig titokban s egyre-másra érkeztek a hívő zárandokok, hogy a csodarabbi tanácsait, jóslását, vigaszt kikérjék. S a rabbi minden jelentkezőt kielégít. Mindenkinek tudott szolgálni jó tanáccsal, vigasszal, jóslattal — megfelelő ho-

noráriumért. Ambár mondják, hogy néha e nélkül is; de a mint a zsidóság körében szokták, Hager Izrael csodarabbi ittélte tartama alatt 20.000 koronát gyűjtött össze kurzuslásaival.

A csodarabbi és környezete nagyrészt idősebb, negyven éven felüli emberek. Mikor a 43—50 évesek sorozása volt, a rabbi környezetét alkotó emberek elmulasztották azon megjelenenni, mert nem szereztek arról idejében tudomást. A nagyváradai rendőrség figyelmeztette erre a rabbit, ki erre maga intézkedett aziránt, hogy társai a hatóság előtt megjelenjenek. Gyönyörű beszédet intézett összegyűlt hitsorsosaihoz, melyben tudomásukra hozta, hogy hazájuknak szüksége van rájuk s felhívta őket, hogy vele együtt jelenjenek meg a hatóság előtt, hogy az besorozhassa őket.

Csakugyan hétfőn délelőtt meg is jelent a rabbi és környezete a városi katonai tanácsosnál, hogy kötelezettségüknek eleget tegyenek. Minthogy azonban az önként jelentkező rabbi, valamint a többi megjelentek is rabbi oklevéllel bírtak, jelentkezésüket csak tudomásul vehették.

Hogy azonban mily hazafiasan gondolkodnak, arra jellemző az alábbi levél, melyet írójuk német nyelven a wiznitzi csendőrséghez intézett:

„A cs. és kir. csendőrsparancsnoksághoz
Wiznitz.

Ezennel bejelentem, hogy itt Nagyváradon Hager Izrael rabbinál, több fiatalember tartózkodik, akik katonai kötelezettségüknek nem tettek eleget.

És pedig:

Geiringer Meschulim Wiznitzből;
Just Nissen Tarnebrzezből, 18 évig lakott Wiznitzen;

Zwirn Nátbán Pistyuból, 15 évig lakott Wiznitzen.

Tisztelettel
Lás Nuchim*

A feljelentésre már válasz is jött a nagyváradai rendőrséghez, melyben közlik, hogy a feljelentett egyének fel nem találhatók és kérik, hogy tartózkodási helyüket nyomozzák ki. A kérelmet azonban nem lehetett teljesíteni, miután fentnevezettek Nagyváradról még a sátoros ünnepek előtt eltávoztak s azóta nyomuk veszett, pedig kettőnek a családja is itt van.

A csodarabbi és környezete, valamint a városokban tartózkodó többi galiciai menekült zsidó száma körülbelül 140—150 embert tesz ki. A többi, régebben itt tartózkodott zsidó családok ma már mind visszatértek felzabáltott hazájukba.

Hager Izrael csodarabbi és környezete, valamint a még itt levő 14 zsidó család is szívesen hazatérnének, azonban lakóhelyeik Wiznitz, O-Idacsow és Prachnitz még mindig oly közel esnek a hadműveletek színteréhez, hogy ma még félnek oda visszatérni, de erre most még engedélyt sem kaphatnak. Viszont azonban osztrák honosok lévén, mint ilyeneket Ausztria köteles hadiségilylyel ellátni. Azonban Ungarisch Hradisch, hová az osztrák kormány a menekülteket internálta, túl van szűfelve s ide sem mehetnek. A miniszteriumtól pedig engedélyt kaptak az itt tartózkodásra s a rendőrség bármennyire is nem szívesen fogadta a hirt, mégis kénytelen-kelletlenül bár, de tudomásul veszi.

Bolgár csapatok szerb területen harcolnak.

(A bolgár király manifesztuma. — Az első összecsapások a szerbekkel. — Bulgária a központi hatalmak seregeivel egyesülve támadja Szerbiát.)

Távirati tudósítás.

Bécs—Szófia, október 14.

Ferdinánd király kiáltványa hadseregéhez.

Szófia. A Bolgár Távirati Iroda jelenti: A király a hadsereghez és a néphez manifesztumot intézett, melyben felszólítja őket az alattomos szomszéd által bemocskolt honi föld megvédésére és a szerb járom alatt színlódó testvérek felszabadítására. A manifesztum megemlékezik a király és a kormány részéről a béke fenntartása érdekében kitéjtett táradozásokról, melyeknek az volt a céljuk, hogy megvalósítsák a bolgár nép eszményét és hogy a bolgárokon esett sérelmeket a hadviselő csoport elismerje. Ezen sérelem a bolgárokat Makedónia széttagolásával érte, holott Makedónia legnagyobb részének úgy az entente hatalmak, mint a központi hatalmak koncedálása alapján Bulgáriához kell tartoznia. A manifesztum ezekkel a szavakkal végződik: A szerbeket a középhatalmak vitéz seregeivel egyidejűleg meg fogjuk támadni.

Ma reggel óta Bulgária háboruban áll Szerbiával.

Bécs. A Politische Correspondenz a bécsi bolgár követségen arról értesült, hogy a szerbek 12-én és 13-án Kusztenidnél, Trnánál és Bjelogradzknál átlépték a bolgár határt és megtámadták a bolgár csapatokat. Elkeseredett harcok fejlődtek ki, melyek még mindig tartanak. A támadás következtében a bolgár kormány kijelentette, hogy Bulgária október 14-én reggel 8 óra óta Szerbiával háborus viszonyban van.

Szerb betörés bolgár területre.

Szófia. A Bolgár Távirati Iroda jelenti október 12-iki kelettel: A szerb csapatok tegnap átlépték a határt és megkísérelték Koroca, Rossevitki és Kamac magaslatokat Bjelogradziktól nyugatra, bolgár területen megszállani. A harc egész napon át tartott. A támadókat visszavertük és az említett magaslatokat megszálltuk.

A bolgár sereg első halottjai.

Szófia. A Bolgár Távirati Iroda jelenti október 13-iki kelettel: A bolgár területnek Bjelogradzknál történt megsértésével kapcsolatban, a szerbek az éj folyamán Trn, Bossilegrad és Kusztenid vidékén megkísérelték több helyen a betörést, azzal a szándékkal, hogy megszállják a Szófiába vezető utvonalat védő stratégiai pontokat. A kísérlet végrehajtását azonban megátoltuk. Csapatunk a múlt éjjel az ellenséget elűzték. Helyenként még folynak a harcok. Veszteségünk tizennyolc halott, harminc súlyos és száznatvan könnyű sebesült.

Bolgár csapatok benyomulása Szerbiába:

Szófia. A félhivatalos Narodni Prava: Szerb provokáció címen azt írja, hogy a szerb csapatok Bjelogradzknál tegnap reggel minden órá nélkül támadták meg a bolgár csapatokat. A kihívásra csapataink heves harc után szerb területen megszállottak két álláspontot és egy fontos magaslatot, honnan jobban fognak védekezhetni a támadások ellen.

Bulgária várja a találkozást csapatainkkal.

Szófia. A német és osztrák-magyar csapatoknak Szerbia ellen való offenzívája drámai feszültségűvé növelte az itteni hangulatot. Vacsev, a Szobranie elnöke, a „Balkanska Posta” hasábjain kifejezést adott azoknak az érzelmeknek, amelyek az egész bolgár népet áthatják. „Abban a pillanatban, amidőn az osztrák-magyar és német csapatok közelednek azokhoz a területekhez, amelyekre Bulgária igényt tart, meg kell szállnunk ezeket a területeket. Mi nem akartuk a háborút Szerbiával és maga Szerbia volt az, amely megszakította a velünk való viszonyt. Azt hiszem, közeledik az az óra, amidőn Bulgária megvalósíthatja nemzeti ideáljait.”

A szerbek az offenzíva következtében kénytelenek voltak teivonulási tervüket gyökeresen megváltoztatni. Eredetileg hét divíziót koncentráltak a bolgár határon, mert nem hitték, hogy a központi hatalmak olyan nagy erővel támadjanak és azt gondolták, hogy Bulgáriát nagy erők odavetésével egyszerűen legázolhatják. Amidőn azonban szeptember 30-án észrevették, hogy a Dunánál, Szávánál és Drinánál jelentékeny ellenséges erők gyűltek össze, hirtelen néhány hadosztályt vontak el a bolgár trontról és küldtek a dunai vonatra. Albániából is nagyobb csapatokat vontak vissza. Siakot, Króját és Kavaliát kiűrtették és csak Elbasszánt és Tiranát tartották meg. Nisben leirhatatlan tejetlenség uralkodik, mert már beállják, hogy az angol-francia csapatok, amelyeket október végével vártak, későn tognak érkezni. Az egész hadvezetőség és katonai igazgatás átköltözik Kragujevácsba.

A szerb állások lövetése, valamint a központi hatalmak csapatainak a határfolyókön való átkelése valóságos pokollá tette ezt a vidéket. Az ágyudörgést Viddinben is folyton lehetett hallani. Belgrád rettenetesen szenvedett a bombázástól. A város minden sarkán tűz

ütött ki és robbanások történtek a municions raktárakban.

A Szófiába érkezett hírek szerint a német és osztrák csapatok Belgrádon kívül már elfoglalták Obrenovácot, Sabácot, Krupanjet, továbbá Orsovával szemben a megerősített Tekiát és ezzel a háboru színhelyét már csak alig néhány kilométer választja el a bolgár határtól.

Nem segíthet az entente Szerbián.

Kopenhága. A világháboru mai állásáról a Politiken a következőket írja: Az egész világ érdeklődése most a negyedik európai harctérré, a Balkánra irányul, a hol a döntés minden valószínűség szerint meg fog történni.

A másik három harctéren most hosszabb időt an csak állóharcokra számíthatunk.

Az olasz fronton, a hol már közel fél év óta folyik a harc, az olaszok semmi eredményt sem tudnak felmutatni. Mikor májusban Olaszország megüzente a háborút Ausztria-Magyarországnak, az entente-államokban mindenki meg volt győződve, hogy az „olasz nagyhatalom” beavatkozása a mérleget az entente javára fogja billenteni, holott az olasz hadsereg ez idő alatt csak annyit tudott elérni, hogy bizonyos kisméretű osztrák-magyar sereget tart lekötvé. Mindinkább bizonyossá válik, hogy a nyugati fronton megindított új offenzíva is teljes kudarccal fog végződni és az ellenfelek vissza fognak térni a hosszantartó lövészárk harcra. Oroszországban pedig a beállott őszi esőzések következtében, nagyobb eseményeket a legközelebbi jövőben alig várhatunk.

Teljesen érthető tehát, ha a közfigyelem a Balkánra irányul. A központi hatalmaknak a szerb határon összeront haderejét számbelilez természetesen nem tudjuk felbecsülni, annyl azonban bizonyos, hogy a német és az osztrák-magyar hadvezetőség, midőn itt offenzívát megkezdte, meglehetősen biztos lehetett dolgában és a legnagyobb energiával arra fog törekedni, hogy elől át itt is elérje.

Az entente-hatalmak ezzel viszont igen rossz helyzetben vannak. Lehetetlennek látszik ugyanis, hogy Szalonikiben jelentékeny haderőt szállíthassanak partra, de még a partraszállított sereget sem képesek kellő időben Szerbia segítségére küldeni, mert Szalonikiből csupán egyetlen, rosszul épített vasuti vonal közlekedik Szerbia felé.

Szerbia megint pénzt kér.

Berlin. A Magdeburger Zeitungnak jelentik Rotterdamból, hogy Szerbia, a háboru folytatására szövetségeseitől 750 millió dinár új hadihiteinek azonnali tolyosítását kérte. A szerb követelés Londonban kínos meglepetést váltott ki.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az írásbeli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háboruból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

Kudarccal végződött a második orosz offenzíva is.
(Ivanov feláldozta gyaloóságát. — Egy lépessel sem jutottak előbbre. — Huszárjaink elismerése a német hadseregparancsban.)

Létszám tudósítás.

Budapest — Stockholm, okt. 24.

Hulláhegyek állásaink előtt.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Kremienicnél, Visoicénél, Tarnopolnál, Trambovlánál és Cortikovnál számtalan támadást kíséreltek meg az oroszok az utóbbi két hét alatt. Majdnem minden egyes esetben tizenkétzeres sorokban indítottak rohamot a szövetségesek frontja ellen és megkísérelték azt átörni, de kénytelenek voltak minden vizsgor visszahúzódnak az egész terep felét uralkodó gépfegyverek borzalmas tüzeiben. Csapatok hídgyvére a védelmet nagyszerűen elősegítette és az orosz sorkatonaság valamint lovasság irígyszóval veszteségeket szenvedett. A halottak ezrei feküsznek árkaik előtt és két hét alatt több mint tizenkétezer foglyot ejtettek. A második offenzíva alatt egyes lovasszárakdarabokat ideig-óráig sikerült tőlünk elragadniok, de a gyorsan akcióba lépett tartalékok ugyszólván párokon belül elűzték az ellenséget. Az oroszok szívóssága iránt elismeréssel kell adoznunk dacára annak, hogy hét hónap óta a legcsekélyebb sikert sem érheték el.

Nem sikerült a besszarábiai határfronton álló csapatainkat megmozgatni és visszahoztatni. Nagy csodálattal szemlélhetjük azonban a szövetséges csapatok teljesítményeit. Ezek a csapatok, annak ellenére, hogy az ellenség számhábi fölénye nagyon is észrevehető, egyetlen lépést sem tettek hátrafelé. Dacára a rettenetes esőzéseknek és a kietlen időjárásnak, nem veszítették el jó hangulatukat. Jól tudják ezek a derék és hős katonák, hogy ellentársaik szerbiai küzdelmüket könnyíti meg és délen küzdő társainkat segíti előre.

Belgrád eleste és a szerbiai offenzíva sikeres folytatása óriási lelkesedést váltott ki és a tisztok, valamint a legénység is azt a véleményüket fejezték ki, hogy az új diadalok a déli harctéren elégtételül szolgálnak nekik minden emberfölötti erőtesztésükért. A központi hatalmak nyugalommal tekinthetnek a keleti front felé, a szövetséges csapatok rendületlenül állják helyüket.

Mindenáron sikert akartak kiderőszakolni az oroszok és ezért semmi árat sem sajnáltak. Az akciót a legügyesebb tábornok, Ivanov vezeti, az alvezéri tisztet pedig a jobbszárnyon Brusilov tábornok tölti be. Nincs könyörület és nincs tekintet a hadvezetőség részéről a szerencsétlen orosz katonák irányában és Ivanov tábornok nap-nap után hulláhegyeket ádoz a rég óhajtott győzelemért, de hiába, az oroszok a legcsekélyebb maradandó sikert sem tudták elérni.

Dünaburgot feladják az oroszok.

Kopenhága. A Ruzkoje Szlovo legutolsó száma azt írja, hogy Dünaburgot át fogják adni az ellenségnek.

Magyar huszárak dicsőségéről a német hadvezetőség.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az északi harctéren német kötelekben működő Herberstein-féle lovashadtest feladata az volt, hogy erdő és mocsárvidéken tartóztassa fel az orosz támadásokat. Az oroszok három nap és három éjjel szakadatlanul támadtak megszakítás nélkül. Az ellenség tüzérsége szakadatlanul türelt állásainkra, a melyeket a mocsaras terep miatt igen hiányosan építhettünk ki. A derék lovasezredek azonban nem hátráltak, nem mozdultak, az összes rohamokat vérezen visszaverték, sőt ellenrohamokkal elfoglalták az orosz állások egy részét. Az orosz hullák százai hevertek az ellenség által kiürített állásokban, sok gépfegyvert és egyéb hadiszert zsákmányoltunk. A mi veszéseink az ellenség veszteségeihez képest nem voltak tu-

ságosan nagyok és egyáltalában nem állottak arányban a kivívott nagy sikerrel.

A német hadseregesoport parancsnoksága legnagyobb dicsőret hangján emlékezett meg az osztrák-magyar lovashadtest teljesítményeiről azokban a napiparancsokban, a melyeket az összes csapatokkal közöltek. Az első, a szeptember 30-ik napiparancs egyebek közt így szól: A lovashadtestnek teljes elismerésemet fejezem ki a kivívott sikerhez. Különösen a 6-os huszárak fényes rohamainak és Mihalovich alezredes vezetése alatt álló két lovasszázadnak szól ez. Október elsejei napiparancsból kiemeljük a következőket: A hadseregesoport nem fogja elmulasztani, hogy magasabb helyen jelentést tegyen a Herberstein féle lovashadosztály csapatainak vitézségéről. Október 2-ikán kiadott napiparancs ezt mondja: Szívvel gratulálok a derék lovasezredek újabb büszke sikereikhez. Ausztria és Magyarország hősi tiai a Herberstein féle lovashadtest véres betűkkel, kitörülhetetlenül beleírják a történelembe fényes haditetteiket.

(A 6-os huszárak a gyöngyösi hadkiegészítő parancsnokság területéről rekrutálódnak. A szerk.)

Harcok a Szereth mellett.

Csernovic. Zalescikitől keletre a Szereth forkotának közelében október nyolcadika óta nagyobb tűzérségi harcok folynak. Az oroszok megkísérelték, hogy az erdő védelme alatt előrenyomuljanak. Amidőn azonban a Dupu mellékére jutottak, ahol nem takarta el őket az erdő, sráncelzáporral fogadtuk őket, úgy, hogy nagy gyorsasággal vissza kellett menekülnök a Szereth mellett lévő régebbi állásaikba.

**H I R E K.
—
LEGÚJABB.**

Erkezett reggel 3 órakor

Bukarest. Radew bolgár követ ma délelőtt közölte hivatalosan Bratianu miniszterelnökkel és Porumbaru külügyminiszterrel, hogy Bulgária megüzente a háborút Szerbiának. Radew egyidejűleg kormánya nevében kijelentette, hogy Bulgária Romániával szemben fentartja barátságos magatartását.

London. Nisi jelentések szerint a bolgár támadás a timoki vasutvonalra kedden megkezdődött. Bolgár részről körülbelül ötvenezer ember vett részt, akikhez még tízezer komitációs csatlakozott. Bulgária nagy tüzérséggel bír. A Nisava folyó mentén nagy harcok vannak folyamatban.

Bukarest. Hírlik, hogy az orosz kormány érdeklődést Bratianunál, vajon milyen álláspontot foglalna el Románia, ha orosz csapatok vonulnának Dobrudsán át. Bratianu kijelentette; Románia semlegességét mindenki ellen védeni fogja és védeni tudja.

Szofia. Athénből ideérkezett megbízható jelentés szerint Görögország háromnapos terminust adott az entente hatalmaknak, hogy a partraszállított csapatokat visszavonja, különben letegyverzik őket. Görögország semleges

akar maradni és nem engedi, hogy semlegességét megzavarják.

Amsterdam. Athénből jelentik: Görögország Romániának felmondotta az áruszállításra vonatkozó szerződést. Ennélfogva Románia nyugat-európától teljesen el van zárva.

Athén. A szerb kormány ezerkilencszáztizenhárom szerződése alapján Görögországhoz fordult segítségért; együttműködést kérve. A görög kormány a kérést visszautasította.

Bukarest. Majorescu ex- külügyminiszter Svájcól hazatérőben napokig Bécsben fog időzni.

Berlin. A Hamburger Zeitung jelenté Bukarestből: A szerbek a Mlavától keletre fekvő területet kiürítették. Hamilton tábornok Nisbe érkezett.

Páris. A Petit Parisien Rómából jó forrásból jelenté, hogy Olaszország a szövetségesek balkáni akciójában részt vesz.

Páris. A kamara 372 szavazattal 9 eller bizalmat szavazott a Viviani kormánynak. Az ülésen nagy bojtány volt amiatt, mert Pugliese képviselő támadta azokat a képviselőket, akik nem mentek a frontra. Viviani kijelentette, hogy a szövetségesek a Balkánon folytatják a csapatok partraszállítását. A szociálisták titkos ülést kívántak, de indítványukat 308 szavazattal 190 ellenében elvetették. Legközelebbi ülés pénteken lesz.

Páris. A lapok DeLasse lemondásáról írva megállapítják, hogy a kabinetben meghasonlás van.

Berlin. A Reichsanzeiger jelenté: Vilmos császár legifjabb fiának, Joachim hercegnek, Mária Augusztia anhalti hercegnővel, Adalbert anhalt herceg leányával, tegnap Dessauban az történet eljegyzése.

Budapest. Illetékes helyről nyert értesülés szerint az országgyűlés harmadik háborus ülésszakát november második felében tartják meg. Az indemnitást, az élelmiszerekkel történő visszaélés meggátolásáról, a pénzintézet középöntről betérjesztendő javaslatokat letárgyalva, remélik, hogy az ülésszak karácsonyra véget ér.

— Kitüntetés. A király elrendelte, hogy az ellenséggel szemben tanúsított kitűnő szolgálataiért Benedek Géza 12. huszárezredbeli főhadnagyak és Ament Ferenc 7. lovas tüzérségi táblabeli hadnagyak a legfelső dícső elismerés tudtul adassék.

— Csanádmegye közigazgatási bizottságának részvétele. Makórol jelentik: Csanádmegye közigazgatási bizottsága mai ülésén elhatározta, hogy Urbán Péter báró, közigazgatási bizottsági tagnak édesatyja: Urbán Iván báró, Aradmegye főispánjának elhunytától mából részvétét nyilvánítja.

— Elhunyt egyetemi tanár. Budapestről jelentik: Kármán Mór egyetemi tanár, egyik leghíresebb magyar pedagógus ma hetvenkét éves korában meghalt. Kármán az egyetemen az etikát és a pedagógia történetét tanította. Ő volt az, aki megalkotta a mai magyar középiskolák tantervét. A kiváló tudóst az uralkodóház fiatal tagjai tanterveinek kidolgozásával is több ízben megbízták.

— Új tisztihelyettesek. A gyulai 2. honvédszázadoszred aradi zászlóaljából szolgáló Mosutz János és Patkó János törzsőrmesterek tisztihelyettesekké nevezettek ki.

— „A papok között immár béke legyen.“ Erdős levelező-lapot hozott a tábori posta az Aradi Közlöny szerkesztőségének az északi harcterről. A levelező-lap szövegoldalán a következőket írja Kun Zoltán aradi református lelkész:

— Mint az Aradi Közlönynek a távolban is hűséges olvasója, küldöm a felekezeti közélet és felebaráti szeretet emlékére készült felvételt a nagy világháborúból, amely egyebek között azért is szükséges volt, hogy a papok között immár béke legyen.

A levelező-lap másik oldalát fénykép tölti be. A képen öt tábori lelkész ül együtt békés csoportban: Jankovic Demeter tábori lelkész, bécsi görög keleti szerb lelkész szakállas, szürke szemű alakja, mellette Podhorányi Kálmán tartalékos tábori lelkész, aki civilben Igelón az evangélikus egyház papja. Közöttük fehér turbánnal körülkerített tábori sapkában Spuzic Muhammed Halit effendi tábori imam, mostári bosnyák mohamedán lelkész foglal helyet, végül a kép két szegletében Kun Zoltán aradi református lelkész és Kovács E. Jenő kassai római katolikus lelkész, tartalékos tábori lelkészek egészítik ki a papok együttesét.

— Hősi halál. Strifler Miksa az Aradi Kereskedelmi Bank r.-t. tisztviselője a doberdói fensíkon hősi halált halt. Az Aradi Kereskedelmi Banknak most már 3-ik tisztviselője halt hősi halált. Strifler Miksán kívül eddig elesett Ziptel János titkár és Klein József pénztárnok. — A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikara mélyen elszomorodva jelenti, hogy derék bajtársuk Müller János, tart. hadapród, az I. oszt. ezüst vitézségi érem tulajdonosa, október hó 4-én Wolica (Oroszország) községtől északraletre vivott harcban súlyosan megsebesülvén, október 5-én a Zagorec községben levő tábori kórházban meghalt. Temetése Zagorec község temetőjében tábori szertartás szerint október hó 6-ikán volt.

— A) osztályú népfelkelők bevonulása. Varjassy Lajos polgármester a következő hírt közli: A gyulai népfelkelő parancsnokságnak átirata folytán közhírré fejezem, hogy az 1872. és fiatalabb születésű összes Aradon tartózkodó aradi és idegen illetőségű A) osztályú népfelkelők, akik eddig behívólevelet nem kaptak, a gyulai m. kir. 2. népfelkelő parancsnoksághoz Kolozsvárra azonnal bevonulni és bevonulásuk előtt az aradvárosi katonai ügyi osztálynál jelentkezni tartoznak. Nem tartoznak bevonulni azok, akik a népfelkelő szolgálat alól felmentést nyertek és azok, a kik felülvizsgálat útján elbocsátottak.

— Letartóztatott német szocialista képviselő. Stuttgartból jelentik: Westmeyer szocialista tartománygyűlési képviselőt október 4-én Karlsruheban letartóztatták. Ellogatásának okáról mit sem tudnak.

— Adományok az aradvárosi vörös kereszt egyesületnek. Hegedüs Edéné 100 korona, Weisz Lajos 20 korona, az aradi vadasziárság 50 korona, Ficzay Aranka 10 korona, Schlesinger Béla 5 korona, Burián, Rozsnvai és Kálmán Családok 60 korona, Grosz Anna és Ella 20 korona, Fogassy Gyuláné 20 korona, Gaál Jenőné 20 korona, Hegedüs Gyula 20 korona, Löwinger Ignácné 75 korona, Bach Judit 10 korona, az aradi izraelita hitközség gyűjtése: báró Neumann Dániel 500 korona, Deutsch Andor 50 korona, Giesinger Gyző 50 korona, Löffler Jakab 50 korona, Szentó Herman 20 korona, Fleischer Sámuel 15 korona, Kohn József 20 korona, Spitzler Rezső 10 korona, Mandl Vilmos dr. 5 korona, és Seidner Adolf 3 korona, mely adományokért hála köszönetet mond Vásárhelyi Janka elnöknek.

— Halál a fürdőben. Ma délután három órakor telefonon jelentették a rendőrségnek, hogy a Simay-féle gőzfürdőben egy ötvenhárom éves körüli asszony fürdés közben hirtelen meghalt. A rendőrségtől Grunáz László dr. ügyeletes rendőrkapitány és Hecht Arnold dr. főorvos mentek ki a fürdőbe, ahol megállapították, hogy az asszonyt szívroham érte meg. Kihaltát eddig nem sikerült megidőzni. A vála talált iratokból valószínűnek látszik, hogy

az illető Boha Mihályné kovászú szülész. A rendőrség telefonon érdeklődött a kovászú jegyzőnél, de eddig nem kapott semmitéle választ. A holttestet kiszállították a temető halottas házába.

— Kiténtetett honvédek. A hadsergőparancsnokság Kocsis Ferenc és Darida Pál 2. honvédegyalozredbeli őrmestereknek az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül az I. oszt. vitézségi érmét adományozta.

— A vak katonáknak. Egy kedélyes szüreti társaságban Gyereken 10 koronát gyűjtöttek a vak katonák részére és az összeget az Aradi Közlönyhöz juttatták el. Rendelkezési helyére küldjük a gyűjtést, amelyben Gróf László 5, Somló N. 1. Polyák Lajos 3, Pap István 1 koronával járult hozzá.

— Kiténtetés. Babasz Elek honvédszázadosnak (mint zászlóaljparancsnok 14-ik honvéd ev.-ezredben) a király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért, a hadidiszciplináris 3. osztályú katonai érdemkeresztet adományozta.

— Oroszországból megszökött tuzok. Landsbergből jelentik: Tizennégy tuz, akit az oroszok a petrikai kerületből magukkal hurcoltak, a fogságból megszökött és visszavért szülőhelyére.

— Koszorúmegváltás. Urbán Iván báró főispán ravatalára szánt koszorúmegváltásért Vásárhelyi Dezső 20 koronát, Vásárhelyi János 20 koronát, özv. Vásárhelyi Lászlóné, Jánossy Kocsárdné és Betegh Miklósné 80 koronát adományoztak az aradvárosi Vörös Kereszt Egyletnek, mely adományokért hála köszönetet mond Vásárhelyi Janka elnöknek.

— Teddy, mint népfelkelő. (Egy népfelkelő vidám története az Urániában.) A berlini Mozársálhátéken át tartotta műsorán ezt a kiváló mulattató filmet, mely minden nap óriási sikert és osztatlan fetszést aratott. Hétről-hétre meg kellett hosszabbítani a darab játszási idejét és az érdeklődés csak fokról-fokra nőtt. A színház igazgatóságának sikerült a filmet megszerzeni és az ma este kerül bemutatásra. A darab egy népfelkelő bevonulásának kacatató kalandokban, komikus helyzetekben bővelkedő történetét tária elénk. Szelleme ötletek egész sorozata mulattalja a közönséget és az egész darab végig magán viseli a német szépséges szellemességnek minden humorát és kedélyességét. Teddy az aktuális katonai humoros filmnek legtekélyesebb alakítója, ebben a darabban is a legjobbat nyújtja, úgy, hogy pusztán megjelenése a filmben már felvillanvozza a kedélyeket. — „Csak álom volt.“ Világszenzáció Erna Morénával legközelebb az Urániában.

— Köszönetnyilvánítás. Nahtnabel Gyula a néhai Mittler Izidor dr. ravatalára szánt koszorúmegváltása fejében 20 koronát juttatott az Aradi izr. patrónusznak, mely nemeslelkű adománvált hála köszönetet mond az elnökség.

— Meleg trikók gyermekek és felnőttek részére, szép flusapok és lányka kalapok, keztük és harisnyák, ugyszintén gyermek-kocsik és gyermekszékek gyári raktára. Legolcsóbb bevásárlási forrás Fischer Nagyáruház. Fénykép kedvezmény. 227

— 35 dekás tábori dobozok Kerpelnél.

TÁRKASÁGOK.

★

(Mittler Izidor zsrója.) Nagy Sándor dr. ismert aradi ügyvéd egyik irodai alkalmazottjának már két váltót zsrált. (Mellesleg szólva az illető alkalmazott ügyvédjelölt már nincs Aradon.) A szegény ügyvédjelöltnek még mindig szüksége volt pénzre és újból megkérte a principálisát, hogy írjon alá még egy 400 koronás váltót.

— Kedves öcsém, én már két váltót zsráltam magának, többet nem tehetek.

— De jó uram, nekem okvetlen szükségem van erre a 400 koronára, mert vizsgára készülök.

— Akkor adok magának egy jó tanácsot; kérje meg Mittler Izidort, ez olyan jószívű ember, hogy zsrálni fog magának.

— De én nem ismerem őt.

— Mindegy! Ha én tanácsom, akkor men-

jen és ha eredménytelen volna a kérés, akkor jöjjön hozzám vissza, majd én zsrálom a váltót.

Az ügyvédjelölt elment és — nem jött vissza. Nagy Sándor ebből megértette, hogy a jó Mittler Izidor csakugyan aláírta a váltót annak az embernek, a kivel talán soha életében sem beszélt. Azt is megtudta, hogy már a legelső leírásnál nem rendeste az adós a váltót és Mittler Izidor kifizette az egész összeget. A mikor Nagy Sándor legközelebb találkozott Mittlerrel, komoly arccal mondta neki:

— Dörkám, ezt az ügyet én szereztem neked, kérek tiz százalék proviziót.

(Tévedés.) Egy nagy ur titkárja a gépirónőnek levelet diktál, mely valamely főispánnak szól. A végén azt kérdi a fiatal leány:

— Kérem melyik megye?

A titkár szórakozottan oda mondja:

— Torda-Aranyos.

A gépirónő elvörösödik és ir. Azután veszi észre a titkár a pirulás okát. A kisasszony ezt írta a horitékra cím gyanánt:

„Torda“

Azt hitte, hogy az „Aranyos“ — neki szólt.

Száztizennégy métermázsza zsrirt irtak össze Aradon.

(Felkutatják az elrejtett készleteket.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 14

Az Aradi Közlöny mai számában jelentette, hogy a belügyminiszter megengedte, hogy a városi hatóság a város területén levő zsrkészleteket rekvirálhassa és maximális áron a közönség rendelkezésére bocsájthassa abban az esetben, ha a zsr ára meghaladja a 6 korona 50 fillért. Aradon a zsr már most is 6 korona 80 fillér. Dacára ennek azonban a hatóság egyelőre csak azt rendelte el, hogy a zsrkészleteket összeírják. A rendőrség tegnap délután kezdte meg a zsrkészletek összeírását. Kilenc rendőrtiszt kereste fel azokat a henteseket, mészárosokat és magánosokat, akik nagyobb készleteket tartanak raktáraikon. A felkutatott készletekről a rendőrtisztek Bittner Róbert rendőrkapitánynak tettek jelentést. A készletek eddigi összeírása szerint Aradon 114 métermázsza és 44 kiló zsr és szalonna van raktáron. Ebből 3791 kiló zsr, 80 kiló hár, 1496 kiló nyers szalonna, 7881 kiló sózott szalonna és 1196 kiló füstölt szalonna. A rendőrtisztek tegnapi kutatása alkalmával is már több magánosnál talált nagyobb zsrkészletet. Így egy asszonynál negyven darab disznó egész szalonnáját találták fel, mely valószínűleg egy hentes raktárából került oda, mert az asszony sehogysem tudta igazolni, hogy milyen célja volt a nagy mennyiségű szalonnával.

Tudvalevően elsősorban a közönség érdeke, hogy a zsrkészletek ne maradjanak elrejtve és hogy a város mennél nagyobb raktárral rendelkezze. Épen ezért már a mai számunkban felhívtuk olvasóinkat, hogy a zsrkészletek felkutatásának az a legegyszerűbb módja, ha a közönség is segítségére van a rendőrségnek az elrejtett áruk keresésében. Mindenki közhasznú szolgálatot teljesít, ha bejelenti a rendőrségnek, hogy hol van zsr.

Már ma is több feljelentés érkezett a rendőrségre. A rendőrség a feljelentések alapján megindítja a nyomozást az elrejtett raktárak felkutatása érdekében. Egy feljelentés többek között arról számol be, hogy egy ma-

gáncs ember kamarájában 80 métermázsas szir van eldugva. Bittner kapitány nyomban puhatolódzott a felfejtés szavahibátossága után és minthogy beigazolódott, hogy a fellejtésnek tényleg van valami alapja, megbizta Hoffmann Győző rendőrhadnagyot, hogy még a délután folyamán menjen ki az elhallgatott raktár felkutatására. A rendőrhadnagy egy kerületi biztossal ment ki a fellejtetthez, akinél házkutatást tartottak, de a zairi nem találták. A rendőrségen azért tovább folyik a nyomozás, abban az irányban, hogy nem talált-e a fellejtett újabb rejtekhelyet készlete számára.

VÁROS ÉS MEGYE

Megnyílik a város új élelmezési üzlete. A tanács határozata szerint a Boros Béni-téri lisztüzletet kibővítik és élelmiszerek árusítására rendezik be. Ezenkívül a Széchenyi-utcába a volt Hendl-féle üzlethelyiséget a berendezéssel együtt bérbe vette a város évi 800 koronáért és itt is megkezdődik jövő hétfőn az árusítás. Az üzlet vezetésére a tanácsnak Pölzl Miksát sikerült megnyernie, aki sok éven át fűszerkereskedő volt Aradon és szakértelme mellett modora is bizosított arra, hogy a vevőközönség szívesen keresi majd fel a hatósági boltot. Az új üzletben a már eddig árusított cikkeken kívül káposztát kaphat a közönség, mert a tanács nagyobb mennyiséget biztosított, mielőtt még a spekuláció rávetette magát. A városi közintézmények, szegény és árvaház, valamint a gyermekkórház liszt-szükségletének biztosítása céljából Zubor Andor tb. főjegyző javaslatára, nagyobb mennyiségű élő állat vásárlását kíséri meg a tanács, mert árlejtésen ma húst nem lehet lekötni. Ma már érkezett is be ajánlat száz darab ökörre. Az ár mérsékelt voltát az teszi problematikusná, hogy a városnak kell gondoskodnia a szállításról, már pedig az állatok haroterületnek deklarált vidéken vannak, tehát csak a katonai hatóság előzetes engedélyének biztosítása esetén hozhatók el.

Uj könyvek.

* „Eleven Ujság” címen Szávay Zoltán Temesvárot sikertelt háborus alkalmi színjátékot írt. A színjáték alapszeméje egy lap rovatainak a megelevenedése és úgy egészében, mint egyes részeiben különösen alkalmas arra, hogy jótékony célú műkedvelői előadásokon színpadra kerüljön. Így Temesvárot és Nagykikindán már előadták.

* Az Olasz zöldkönyv a volt szövetséges diplomáciai kutmérgezésének okmánytára magyar fordításban is megjelent. A Népszava könyvkereskedés kiadásában megjelent 38 oldalas könyv ára K 1.20. Kapható minden könyvkereskedésben.

A Szent Skarabás. Olcsó kiadás. Else Jerusalemi világhírű regénye, a Szent Skarabás néhány évvel ezelőtt magyar fordításban is megjelent. Az első kiadás ára 5 korona volt, az új 533 oldalas kiadás árát a Népszava könyvkiadóvállalat csinos kiállításban 8 koronában állapította meg. A kitűnő fordításban megjelent könyv minden könyvkereskedésben kapható.

* A világháboru naplója sorozatának most már a negyedik füzetét jelent meg, amely az 1914. november—december havi eseményeket foglalja össze röviden és mégis szemléletesen. A Magyar Könyvtár ez érdekes sorozata első három füzetét révén már ismeretessé vált a legszélesebb körökben. E füzetben egyebek közt Szép Ernő, Fényes László és Landauer Béla cikkei találja az olvasó. Az érdekes és rendkívül tartalmas füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és Fial) cég adta ki; ára 80 fillér.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Péntek, 1915. évi október 15-én:

A) Bérlet.

A böregér.

Operette 8 felvonásban.

Közdete este 7/8 órákor.

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

PRO PATRIA.

A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikara mélyen elszomorodva jelenti, hogy derék bajtársuk

Müller János,

tart. hadapród, az I. oszt. ezüst vitézségi érem tulajdonosa,

f. évi október hó 4-én Wollca (Oroszország) községtől északkeletre vívott harcban súlyosan megsebesülve, október 6-án a Zagorcs községben levő tábori kórházban meghalt.

Temetése Zagorcs község temetőjében tábori szertartás szerint október hó 6-ikán d. u. 4 órákor ment végbe.

A kötelességtudó bajtárs emlékét mindig kegyelettel fogjuk megőrizni.

A cs. és kir. 33. gyalogezred tisztikara.

4014

Az Aradi Kereskedelmi Bank r.-t. igazgatósága és tisztviselői kara mély megüledéssel jelenti, hogy az intéset burgó és nagy reményekre jogosított tisztviselője és kártársa

Strifler Miksa ur

f. hó 8-án a doberdói fensíkon hősi halált halt.

Emlékét hálás kegyelettel fogjuk megőrizni. 4003

Gyakornok

vagy

irodatisztviselő

megfelelő képzettséggel, helybeni gabona- és terményüzletben azonnal felvétetik.

Kimerítő ajánlatok „Szorgalmas és megbízható” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 8986

Cognac,
Likörök,
Szilvorum,
Törkölypálinka,

Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkaraktár,

Lloyd-palota. 859

* Az ezen rovat alatt kösöltteket nem vállalunk felelősséget.

Óriási

bajok vannak most a bádogdobozok körül a nagy félmhiány miatt úgy, hogy gyáramban több ízben üzemmávar fordult elő, mert nem tudtam a sokféle nagyságu bádogdobozokat beszerezni. Mély tisztelettel kérem tehát a t. fogyasztó közönséget, hogy bevásárlásainál legyen szives csak az óriási

FEDÁK

cipőkrémet kérni, hogy a szükséges dobozok készítése egyöntetű legyen, mert csak így lesz módomban tisztelt vevőim óriási szükségletét, dacára a súlyos viszonyoknak kielégíteni.

Az Óriás Fedák.

cipőkrém

ma már nélkülözhetetlenné vált minden háztartásban, mert Háziasszonyaink meggyőződtek arról, hogy ezen kipróbált, jó cipőkrém az összes gyártmányokat felülmúlja.

Az Óriási Fedák cipőkrém a nyers anyagok folytonos emelkedése folytán

40 filléres árban

kerül forgalomba, mert sikerült nagyobb mennyiségű, elsőrendű minőségű nyersanyagot beszerezni és így a háboru előtti kitűnő minőségben

mindenütt kapható!!

3997

Vadász Zsigmond

vegyészeti gyára

Budapest, VI., ker. Lehel-utca 29. szám.

Hölgyközönség

szíves tudomására hozom, hogy az

ősz és téli szöveteim megérkeztek.

Módomban áll legújabb divatlapjaim után legizlésebb kosztümöket és alkalmi ruhákat szolid árban elkészíteni.

Szíves megrendeléseket kérek, kitűnő tisztelettel

Varga Kálmán női szabó divatterme, Deák Ferenc-utca 39.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket, esillár átszereléseket jutányosan végez

Kalmár József
villanyszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Ajánlunk

elsőrendű

Petrozsényi kőszent,

kitűnő minőségű

Farkasvölgyi kőszent,

akna, dió, kocka és darabos osztályozásban

Boros Beni-tér 2. sz. telepükről házhoz szállítva, valamint egész waggonrakományban bármely vasút állomásra.

Legolcsóbb árajánlattal készséggel szolgálunk.

Kneffel Károly és Fia

kőszent és kősz nagykereskedése
Arad. Városi és megyei telefon 139. sz.

Permetező javítások elfogadtatnak.

PATENT.

Egészségi kutszivattyuk.

E kutszivattyuk a kut-aknában képződő mérges gázokat és egészségtelen levegőt elvezetik, a fagy-csapon alkalmazott zuhany mindig friss, üde levegővel hozza a vizet érintkezésbe, miáltal a víz is mindig friss üdítő és egészséges marad. Mivel pedig az akna fedett, a levegőben uszkáló baktériumok az aknától elzártnak és így fertőzés alig történhet. — Az egészségi szivattyuk télen nem fagynak be, nyáron pedig állott víz nem marad benne.

E szivattyuknál minden fa aknacsész mellőztetik, mert ezek az víznyálka képződik ami a kolera, tifusz és más egyéb betegségek bacillusainak valóságos tenyésztelpeié változhat.

Régi rendszerű kutszivattyuk átalakítását elvállalok.

Patent tüzfecskendők.
Patent borszivattyuk.
Patent kályhacsövek.

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyu készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Árverési hirdetmény.

Szerb község urbéres előjárói ezennel közhírré teszik, hogy a volt urbéresek tulajdonát képező 545 hold erdőterületen gyakorlandó makkoltatási jog 1915. évi október hó 24-én d. e. 10 órakor a kishalmágyi körjegyzői irodában nyilvános árverésen haszonbérbe kiadatik.

Kikiáltási ár 300 korona.

Kelt Szerb, 1915. október hó 10-én.

Russz, urb. jegyző.

Rusz Illés, urb. elnök.

4000

URÁNIA

3211

Pénteken és szombaton

Berlinben és Bécsben 1000 előadást ért katonai vígjáték

Teddy, mint népfelkelő.

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt

óhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ara egy tégelynek 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Hajfestő

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Depilator. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

A mezőhegyesi cukorgyár

azonnali belépésre keres

jóírású fiatal

irodaszolgát,

aki magyarul és németül jól beszél. Irásbeli ajánlatok a cukorgyár Igazgatóságához nyújtandók be.

4008

Apró hirdetések.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Megismerkednék
egy szórakozni vágyó uriaszonymal. Leveleket „Diszkrétó” jelíggére a kiadóhivatalba. 4016

OKTATÁS.

Keresek
2 kisleányom részére zongora tanítónőt. Cim Ilona-u. 4. 4008

ALKALMAZÁST NYER.

Azonnal belépésre
kerestetik aradi pénzügyéshez egy fiatalabb szorgalmas, megbízható irodaszojga, ki megfelelő kaucióval rendelkezik. Cim a kiadóhivatalban. 4010

Ein junges
deutsches Fräulein zu einem vierjährigen Mädchen wird sofort aufgenommen. Andrassy-tér 6. I. 3984

ALKALMAZÁST KERES.

17 éves
fűszer és rövidáru kereskedő segéd állást óhajt változtatni. Fizetési igénye havi 50 korona és teljes ellátás. Szíves ajánlatokat kér Déval Sándor Triznay cég, Szolnok. 4009

KIADÓ LAKÁS.

Rákocsi-utca 7. szám
házban egy kétszobás, fürdőszobával és összes mellékhelyiségekkel ellátott és teljesen berendezett lakás azonnal kiadó. Az újonnan beszerzett összes berendezés és lakfelszerelés igen jutányos árárt eladó. 4011

Elegáns

utcai különbejárata butorozott szoba, Erzsébet királyné-körút 13. sz. I. emelet október 15-től kiadó. Bővebbet: Krausz Paulin könyvkereskedésében. 4015

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Török I.-u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2847

Azonnal kiadó

két szoba, konyha, mellékhelyiségekből álló első emeleti utcai lakás. Caernovics Péter-utca 9.

Kettő butorozott szoba

garzon embernek azonnal kiadó. Erzsébet-körút 26. I. em. 3988

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Benzin

napiárban kapható, Kovács Soma Társánál Aradon. 4012

Kedves mellékjövedelem!

Bükkfagot veszek bármily mennyiségben aki annak szedésével foglalkozni kíván közölje címét Goldschmidt Mihály aradi céggel. 4004

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony pántos K 8, chevro 1 pántos K 11, bársony fűzős regatta K 11, bársony gombos regatta K 11, lack 1915. divat, 1/2, Tango K 10. Cipő Tőzsde, Apolló mozi mellett. 3405

Eladó

egy használt, fényezett hálszobaberendezés. Aulich Lajos-utca 15., földszint.

Étburgonyát

waggontételeiben jutányosan elad Bartha István terménykereskedő, Brassó. 3946

Citrom

olcsóbb mint a piacon, legfinomabb körtét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 3785

Legjobb gyártmány

15 soros vetőgép eladó, Messner Árminnál, Pankota. 3964

Elköltözés miatt

függönyök, asztalterítők, villanylámpák, nyergek, kantárok, lótakarók, butorok, képrámák eladók. Értekezni lehet d. u. 2-től 6 óráig Forray-utca, Nádasdy-palota. Bejárat a második kapun, I. e. jobbra, ajtó 1. 3989

Ossi Divat Album

1000 ábrával kor. 2-40 Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Új üzlet. Értesítés.

Van szerencsém a n. 6. közönség b. tudomására adni, hogy Aradon, Andrassy-tér 8. sz. alatt (Mironita templommal szemben) egy a mai kor igényeinek megfelelő élelmiszer, csemege, gyümölcs és vágott baromfi üzletet nyitottam. Sült baromfi este 6 órától kapható. Az üzlet nyitva reggel 7 órától este 9 óráig. A t. közönség szíves pártfogását kéri a tulajdonos. 3987

Hadikölcsön jegyzés 1 koronás heti befizetés mellett

Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete a harmadik hadikölcsön kibocsátása alkalmából lehetővé óhajtja tenni, hogy a hadikölcsön-jegyzés hazafias kötelességében mindenki, a társadalom legkisebb jövedelmű osztályaihoz tartozók is részt vehessenek oly módon, hogy ez által rendszeres takarékosagra is szoktatják magukat, a megtakarított tőkéket igen kedvezően gyümölcsöztethetik és azt a legbiztosabb befektetésbe helyezhetik.

Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete mindenkinek, a ki öt éven át heti 1 korona befizetésre vállalkozik, 300 korona n. é. 6%-os hadikölcsönkötvényt jegyez oly módon, hogy az öt év elteltével az illető a 300 korona összegű hadikölcsönkötvényt megkapja.

öt éven át heti 1 koronájával a befizetések	K 260.—
tesznek ki; ennek ellenében jár	K 300.—
n. é. hadikölcsönkötvény; a nyereség tehát...	K 40.—
s emellett a kölcsön-jegyző 300 korona névértékű	6%-ot jövedelmező, elsőrendű állampapirhoz jut.	

A jegyzés alkalmával, amely legkésőbb október 30-ig történhetik, minden 300 koronás jegyzésre két heti részlet azaz 2 korona fizetendő le; azontul minden hétre egy-egy korona esik. A fizetés történhetik havonként, vagy negyedévenként előre is. Vidékiek a szövetkezet postatakarékpénztári befizetési lapjain havonta, tehát minden postaköltség nélkül teljesíthetik befizetéseiket. A kik nagyobb mennyiségű jegyzést óhajtanak gyakorolni, hetenként annyiszor 1 koronát fizetnek, ahányszor 300 koronát óhajtanak jegyezni. E mellett lehetővé óhajtjuk a hadikölcsön jegyzést tenni azoknak is, akik hetenként csak 50 fillért fizethetnek le; ezeknél a jegyzés alkalmával két heti részlet fejében egy korona fizetendő le és öt év elteltével ennek ellenében 150 korona névértékű hadikölcsön kötvényt kapnak. Minden egyéb fölvilágosítást a szövetkezet hivatala (Szabadság-tér 7. sz., I. em.) készséggel ad meg. Arad, 1915. október hó 12-én. 3988

Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezete igazgatósága.